

trojbarvenimi listi naredil in komaj 1% od njih izgubil, ko je poprej po 50% izgube imel. Taki rezniki poženejo nekoliko manje zamakani in bolj solncu izpostavljeni v 8—12 dneh korenine. Reznike tako napravljati kaže posebno pri takih rastlinah, katerih mladike so le na pol lesnate in bolj sočne. Posebno dobro se ta način delanja reznikov spodnaša pri klincih (nagelnih), pelargonijah, petunijah, begonijah, heliotropih in podobnih rastlinah. Drugo dobro stran ima ta način delanja reznikov še tudi, da se po njem stara rastlina ne oslabi toliko, kolikor pa, če se ji brž mladike v reznike porežejo. Vrh tega pa še na prerezu ali odlomku hitro nove mladike poganja, ki se pozneje zopet ko rezniki porezati morejo. Ako naj se mladika za reznik namenjena samo nalomi ali $\frac{3}{4}$ globoko nareže, to je od lastnosti mladike in rastline odvisno.

Nekoliko važnih resnic gledé lesov ali gojzdov.

M. Vsako drevo, vsak log in gojzd je pravi posredovavec med zemljo in zrakom. Kder se brez preudarka in brez pameti pokončuje drevje, tam se bode v kratkem najrodovitnejša zemlja spreobrnila v nerodovitno puščavo. Povsodi tam, kjer je le malovredno grmičevje, je treba skrbeti, da se to ničvredno ruševje podere in z vrednimi in koristnimi drevesi nasadi. Gojzd daje nam veliko za življenje potrebnih reči. Človek potrebuje les od zibelki do groba. Zato je pa tudi treba gledati na to, da se les zasaja in oskrbuje, da ne zapustimo zanamcem namesto gojzdov prazne goličave. Ptički in druge živalce, ktere pokončujejo lesne škodljivce, kakor kukce in gosnice, se ne smejo preganjati, marveč treba jih je gojiti in vabiti v lese. Tudi otroci se morajo učiti prijatelje gojzdov spoznati in jih radi imeti. Nasproti morajo tudi se naučiti vse gojzdne škodljivce poznati in jih zatirati. Lepo gojzdno zemljišče se ne sme z ničvrednim drevjem zasadi, ampak lepo in koristno lesovje naj se zareja. Soznaniti se je treba z naravnimi postavami in pri pogojzdovanju se mora po njih ravnati. Mlado gojzdno drevje tam, kjer je na svojem mestu, se ne sme posekovati in podirati, tudi ne velja preveč gojzdne nastelje grabiti, smolo in spomladi brezovo vodo nabirati s tem, da se drevje naseka, nareže ali navrta. Frišne veje, skorja in kar k življenju drevju treba, se ne sme iz gojzda sekati ali rezati in spravljati. Oni ljudje, kteri po gojzdih drva in sploh lesne pridelke kradejo, se ne smejo v obrambo jemati, ampak treba je sodnji, kolikor poštenje in prava ljubezen do bližnjega dopušča, na pomoč biti, da se taki lesni tatovi kaznujejo, kakor zaslužijo. Iz sosedovega gojzda si ne sme nikdo nič prisvojiti, bodi si les, drva, listje ali kar koli drugega. Ravno tako ne iz gojzda, kteri je lastnina cele soseske, če ni posebne pravice do tega. Sploh se mora z gojzdom po pameti ravnati, kakor z zakladom največje vrednosti.

M. Kaj storiti, če se kdo opeče ali opari. Dober pomoček, če se kdo opeče ali opari, ki pa je še premalo znan, je olje iz poprove mete. Opečeni ali oparjeni del se s tem oljem ali pomaže ali s capicami v to olje pomočenimi obveže. Bolečine brž ponehajo in rana se tako lepo zaceli, da se še pozna ne. Med domačimi zdravili, ki bi morali za nesreče in potrebe vedno pri hiši biti, je imenovano olje gotovo jedno naj potrebnjših. Ima tudi še drugo dobro lastnost, da ni namreč predrago. Opečeni ali oparjeni del se sme, predno se z oljem pomaže ali obveže, tudi v mrzlo vodo podržati, da se tako bolečine odpravijo. Ni ravno treba, da je olje samo na sebi. Sme se tudi na pol z glicerinom pomešati. Ta zmes služi tudi kot dobro zdravilo proti ozeblini. V angleških bolnišnicah služi proti opeklini zdravilo, ki si ga napravijo tako, da dva dela kolodija pomešajo z jednim delom laškega olja. To zdravilo je vedno pri rokah.

M. Maža za sode, ki točijo. Da ta ali uni sod začne točiti, je sitna reč. Navadno se zamaže kolikor toliko z lojem, ki od sveče kaplje. Boljša maža pa se napravi iz teh-le reči: Vzame se 40 gramov frišnega loja, 32 gramov voska, 64 gramov svinjske masti, ktere trojne reči se v primerni posodi nad rahlim ognjem raztopè in prav dobro med seboj pomešajo. Potem se zmes pusti, da se ohladi, in med tem, ko se ohlaja, se pa v njo še pomeša 40 gramov skozi sito presejanega pepela. Ta zmes se v kleti na suhem mestu hrani, da je vedno pri roki. Predno se točeče mesto z njo pomaže, se mora prav čisto osnažiti in do suha obrisati. Maža se nad svečo nekoliko raztopi in s tako raztopljeno mažo točeče mesto zamaže.

Veliki hrvatski vinski sejem se bo v Zagrebu letos vršil dne 17. 18. in 19. marca, na kateri uže sedaj opozorujemo. Prilično objavimo več o njem.

Dobro vinsko leto prorokujejo nekateri vinorejci rekoč: vsako 23. leto je dobro vinsko leto. Tako je bilo leto 1857. No, in vsled tega mora 1880 zopet biti dobro vinsko leto. Bodemo videli!

Dopisi.

Iz Maribora. Kakor je bilo v „Slov. Gosp.“ že povedano, so darovali milostljivi knez in škof 10.000 fl. za ustanovljenje privatne deklishe šole za Celjsko okolico pod vodstvom šolskih sester. Ta svota se nahaja v varstvu stolnega kapitela in iz njenih obresti se začasno plačuje najemščina za sedanje prostore imenovane šole. Zadnji čas se je v ta namen za nakup priporočala nekdanja glavna šola poleg farne cerkve. Ker pa to poslopje po razsodbi izvedencev za šolske namene ne sodi, ne v zdravstvenem ne v naučnem oziru, se bode slednjič vendar moralo misliti na zidanje nove

šole. Ali ker utegne, kakor se sliši, edino zemljišče za hišo in vrt stati 3000 fl. in prepisanje, vknjiženje in ograja zemljišča in kopanje studenca tudi precejšnjo svoto vzeti, ne bo za zidanje veliko nad 6000 fl. ostalo. S to svoto se pa se ve ne da prirediti takih in toliko prostorov, kolikor se jih za sestre, za trirazredno šolo itd. potrebuje. Res je, da so pridni okoličani za to šolo silno vneti in z veseljem obljubili po vsej moči pomagati z lesom, z opeko, z vožnjo in drugim delom; ali pri vsem tem bode brez dvoma gotovega denarja še primanjkovalo. Vendar naj „podporno društvo“, nad čigar poslovanjem je dosihmal očitno božji blagoslov, pred to težavo nikar ne obupa! Bogu je lahko odstraniti jo. Vsaj so tudi v Mariboru šolske sestre pred 15 letmi prav po resnici z ničim začele; in zdaj imajo obširen in častitljiv zavod, v katerem — otrok in sester skupaj — nad 150 ljudi stanuje in nad 400 otrok šestrazredno šolo obiskuje. To je storila predobrotljiva in vsegamogočna roka božja, koja je blizu in daleko milih dobrotnikov izbudila in jih sestram na pomoč pripeljala. Ista roka božja bo tudi v Celji začeto delo blagoslovila in v svoje varstvo vzela.

Kosar.

Iz Središča. Dne 15. t. m. izročili smo tukaj večnemu pokoju zemeljsko lupino gospe J. Švingerjeve, ki je za pljučno boleznijo v 71. l. umrla. Pokojnica bila je mati č. g. Albina Švingerja, tukajšnjega župnika, in g. Raimunda Švingerja, c. k. adjunkta v Celji. Sestero gg. duhovnikov iz sosednih far jo je spremljalo k pogrebu. Pokojnica bila je blaga duša in tukaj zelo priljubljena; — dokaz, da se je velika množica ljudi sprevoda udeležila. Tej v vsakem obziru vzorni materi pristovalo bi se tedaj na gomili napisati besede: „Vrta mamica ste bila, — Vredna večnega plačila, — Ko nas zopet Bog zjedini — V nadzemljski domovini.“

B. F.

Iz Ljubljane. (P. in R. Seemannova livarna voščenihi sveče v Ljubljani.) Te dni smo prilično bili v tej še novi svečarnici na Glincah ob Ljubljani in mikalo nas je pregledati vse stroje in priprave, po katerih postanejo iz pravega domačega voska najlepše in najčistejše sveče in to prav brez vsake primesi po čisto naravnem potu. Sveče kakoršne smo videli, so res lepo blagó in se odlikujejo med drugim tudi po tem, da veliko počasneje goré ko druge. Cena jim je manjša že zato, ker je svečarnica zunaj mesta, toraj prihrani že po 4 gl. mestnega davka pri centu. Akoravno je še čisto mlada, si je kakor se nam piše posebno iz Koroškega in Štajerskega, kjer je veliko slabega in spridenega takega blaga, — pridobila že veliko naročnikov, ki so bili s temi svečami posebno zadovoljni. Po vsej pravici se smejo toraj te voščene sveče priporočati častitej duhovščini povsod, posebno pa tam, kjer se dobiva do zdaj slabo, nepoštено blago domá ali iz tujih dežel n. pr. ob laškej meji, iz Laškega, kjer je 1. jan. t. l.

velika colnina postavljena na vosek, toraj bode blago od zunaj draže in slabše. To omeniti se nam je prilično zdelo posebno zdaj o bližajočej se Svečnici, ko si častita farna oskrbníštva priskrbujejo sveče za cerkve. Cenik lahko dobé v založnici v Ljubljani v Gradišči št. 8., kjer se sprejemajo tudi naročila, kakor je naznanjeno bilo že v dotičnem inseratu „Slov. Gosp.“

Iz Čadrama. (Ozir v preteklo leto.) Sedemdesetnice tudi v našem kraju niso v najboljšem spominu ostale in to ne samo zadnje, ampak že one pred 100 leti. Skrbni župniki so nekdanj posebne prigodke v krstne ali druge matične knjige zapisovali. Tak prigodek iz l. 1779. je po tačasnem g. župniku Juriju Stangl, ki je od leta 1770—1795. do svoje smrti tukaj pastiroval, zapisan v latinskem jeziku. Slovenski se glasi: 20. avgusta okoli 3. ure popoldne nastala je strašna nevihta, skoraj cela župnija bila je s točo potolčena, silna povodenj je doline, senožeti z vinogradi in najlepšim žitom vred pokončala. Prejšnji den zvečer je Žreška župnija bila v enakej burji porušena. Vsemogočni Bog od nas odvрни, nas varuj i oprosti v prihodnosti takega pogubivnega pokončanja. Ob enem je v tem času, ko je solnce bilo vladar, po celi nadžupniji se širila živinska kužna holezen, in po tej strašni nesreči so usmiljenja vredni prebivalci skoraj vso živino zgubili. Koliko mest, trgov, gradov in najkrasnejših cerkev so silno pogostni požari vpepelili, in kar niso strašni potresi porušili, je v tem osode polnem boju konec vzelo. Takih nezgod nam leto 1879 ni prineslo, če smo ga tudi med srednja vvrstili, ker tudi nam je spomladanska moča in pozneja velika suša precej škodovala. Namlatili smo malo ozimne, tudi krompirja so nekteri malo pridelali, korenje nam je večjidel drobno ostalo in na pičlo grozdje je sneg padel. Imeli smo pa sena silno veliko, ajde smo pridelali, kakor že davno ne toliko in so tudi čebele težke postale, čeravno smo se v spomladi bali, da še potrebnega živeža za sebe ne bodo dobile. Koruza je dobro obrodila. Kateri nismo v prevelikem strahu iz pod snega hoteli grozdja pobirati, imamo tudi prav čistega in dobrega vina, ki bo veliko boljše od l. 1878. Živinska kuga nam je pretila in zato se nam je pozno jeseni paša in skupno napajanje za 8 dni prepovedalo, a druga hujšega ni bilo. V sosednih naših župnijah niso bili tako srečni, kakor mi, ker huda toča je nekterim skoraj vse pridelke pokončala in v drugih je vratna davica veliko ljudi pomorila in jih še zdaj mori. Pri nas so še le 3 otroci za to boleznijo umrli in ako se redno na 1000 prebivalcev vsako leto računí 30 mrličev, jih mi ne štejjemo preveč, ker bilo jih je l. 1879 71 in med njimi veliko starih, ki so vsled slabosti morali umreti, 17 mrličev smo imeli, ki se že med prav stare računiti smejo, ker umrli so 1 z 87, 1 z 82, 1 z 80^{1/2}, 1 z 78^{1/2}, 2 z 77, 1 z 76, 1 z 64^{1/6}, 1 z 74, 1 z 74, 1 z 71^{2/3}, 2 z 70, 1 z 69^{1/2},

2 z 66, 1 z 64¹/₃ letom. Rojenih bilo je pri nas 79 in med temi 52 moškega spola, med umrlimi bilo je pa le 27 moških in 44 žensk, tako, da ako bi vselej bila taka razmera, bi ženski spol prišel k večji veljavi, kakor je o moških bilo v starem času prerokovano, da se bo 7 žensk za enega moškega potegovalo.

Iz grada Lemberg pri Dobrni. (Opravila v vinogradih.) Gotovo čudno se bode marsikomu dozdevalo, da sedaj med to ostro zimo o vinogradskih opravilih govorim; pa vendar moram zagotoviti, da imam vinograd pred seboj, kjer sem začel 27. vinotoka z rigolanjem in škarpanjem, in v kojem od takrat do danes, ako le dva delavnika izvzamem, vedno po 8—12 zidarjev in 40—50 raznoterih dninarjev moškega spola dela. Prepričan sem, da si namenjen mi vprašanje staviti: kakšne lege in kakšna opravila neki morajo biti, da zamore v tako hudi zimi, ko se ti morebiti iz zapeči ne upaš, delavec od osmih predpoldnem do večne luči na prostem obstati, celo zidar kamenje za golo roko vlagati. Čudno pa resnično je, da še celo svoje prsnike odložijo, ako jih solnce pripeka. Ali dragi mi čitatelj, kmalu ti bode vse jasno. Ker sem že začel z rigolanjem, torej ti hočem tudi razložiti, kaj menim s to besedo. Ž njo hočem naznaniti tako prekapanje zemlje, vsled katerega se rodovitnejša, že gnojena, pri nas „živa zemlja“ imenovana, v poljubno globočino spravi, a nasprotna, tukaj „mrtva zemlja“ imenovana, na zgor pride. To pa se godi pri marsikterih rastlinah za tega del, da se tudi ta slednja prst lože v rodovitno spremeni, pri vinogradih pa za tega del, ker le tisti trs kaj velja, ki ima najmanje 1' globoko svoje glavne korenine, koje se navadno ne posuše in tudi ne zmrznejo. Toraj v globočini do 4' potrebuje trsove rodovitno zemljo, na vrhu bi mu bila le kvar, ker bi pospeševala samo gornje korenine, ktere se itak pri prvi kopi odrezati morajo, razven tega bi le preveč trava rastle, katera razvijanje in zorenje grozdja zadržuje. Več razložim prihodnjič.

Dav. Zdolšek,
oskrbnik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cela kopica novih predlogov in načrtov pala je na poslance državnega zbora. Minister poljedelstva prosi za uboge v Gališkem, Šleziji, Moravskem, Goriškem, Dalmaciji, skup 790.000 fl. Denar je namenjen nekaj za namenjen nekaj za nakup živeža, in ostali znesek za delanje in popraviljanje cest, da bodo ubožci dobili kaj zasluzka. Tudi za stradajoče Istrijance, Primorce in Goričane je nasvetovanih: 12.000 fl. za stezo v Kanalskem, 31.000 fl. za cesto v Črnicah, 8000 fl. za jegove pri Ogleji, 135.000 fl. za javne stavbe v Istriji, 55.000 fl. za nakup semena in 20.000 fl. za nakup živeža. Začasni finančni minister je predložil zopet novo postavo o urav-

navi zemljišnega davka. Naposled je prišel „lju-beznjivi“ naš Stremajer in je svoj „testament“ katoliškim mešnikom zapustivši predložil postavno zadevo „plačo katoliškej duhovščini iz religiozne zaloge“. Jedro tej postavi je; mešniki naj plačujejo sami sebe vendar tako, da bode svetna vlada in jeni minister z denarji, z dohodki, razpolagal po lastnej volji. Ako se ta postava sprejme, kar pa nikakor ni verjetno, bi se plača mešnikom pri mnogih farah slujšala, število mešnikov toraj sčasoma še bolj skrčilo. Velevažno reč bodemo še posebič pojasnili čestitim bralcem. Stremajer je liberalcec in zato se nismo ukanili, kateri smo v smislu liberalcev osnovano postavo gledb mešnikov pričakovali. Župnikom na Štajerskem hoče 500 fl. plače nastaviti, kaplanom 300 fl., a ob enem jim vse dohodke, katere posebič zaslužijo vračuniti. Zakaj pa tega pri uradnikih ne storijo? Zakaj pa tem dnine ali „dijet“ ne vračunijo? To bi veliko bolj zdalo! — V delegacijah je minister Haimlerle zopet hvalil zvezo Avstrije z Nemčijo. Človeku postaja skoraj hudo, ako besede ministrove primerja silnej colnini, katero je Bismark našej kupčiji v Nemško naložil in nam strahovito škoduje. Magjarski jud Falk je obžaloval, zakaj nismo namesto Bosnije pograbili Srbijo. Mu verujemo. Kajti Magjari branijo Hrvatom, Slovincem in našim Nemcem železniško zvezo z Bosnijo s Solunom ob Egejskem morji in jo hočejo silama za sebe pridobiti skoz Srbijo, da bi ves promet srednje evropsko-indijski v Budimpešto potegnili. To vidi vsak pametnjak, le naši nemški liberalci ne, ki v svojej neumnosti z Magjari vred udrihajo po Srbih. — V Budimpešti je zavolj Vrhovay-Majhenijevega dvoboja vendar prišlo do krvave rabuke, pri kateri je bila „plemenitaška kazina“ hudo razdjana in 2 človeka od razjarjenih vojakov, kakor novine poročajo, ustreljena ker so rogovileži s kamenjem zadevali vojake in oficirje. Veliko hrupa dela zopet to, da je baje minister Trefort 1,300.000 fl. si brez poročstva bil izposodil iz cerkvenega denarja „religiozne zaloge“ in dalje da je minister Szendejev zet župan Paulž 5000 fl. ukradel iz javne blagajnice in zbežal. Sploh grabljive umazanosti pretijo tudi na Ogerskem pokopati ošabno liberalno stranko in ž njo ministra Tiszaja. — Vojvoda Württemberg je odpotoval na Francosko in se bržčas ne povrne v Sarajevo.

Vnanje države. Ruski car obhaja 2. marca t. l. petindvajsetletnico svojega vladovanja in delajo po vsem velikanskem carstvo svečanostne priprave. — Nemški cesar in jegovi ministri začeli so nekoliko odjenjati od „kulturne borbe“ ker ne gledajo več tako ostro na postave katoličanom sovražne; na Badenskem mislijo se do dobra porazumiti z oskrbnikom tamošnje nadškofije, Bavarski kralj pa je baje v nevarnosti celo znoreti; nihče ne more več nobenega podpisa dobiti, tako se zapira v svoj grad „Hohenschwangau“. Belgijski freimaurerji se hudo jezijo, ker jim katoliški starši